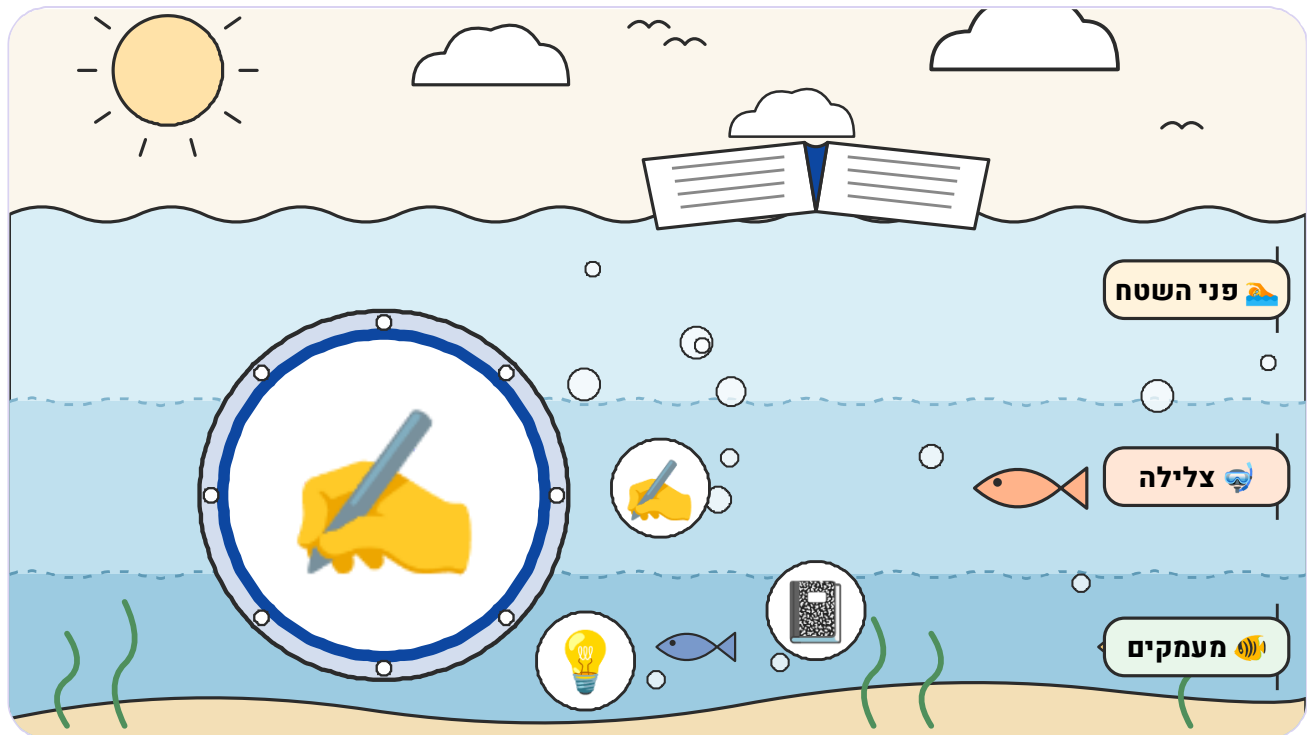

חוברת תלמיד · קריאה והבנה · חט"ב (לכיתות ז'-ט')

מעמוד ריק לעולם שלם: כתיבה יוצרת

מהי כתיבה יוצרת, איך מחברת דקה שינתה את ניב, איך בונים סיפור, ומה חשוב יותר – כישרון או תרגול – צוללים בשלבים: מתחילים על פני המים ויורדים לעומק.

תאריך:

כיתה:

שם:

טקסט ושאלות

- 10 הטקסט: מהי בכלל כתיבה יוצרת?
- 12 חלק א' – שחייה על פני השטח
- 13 חלק ב' – צלילה
- 15 חלק ג' – מעמקים
- 18 בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה
- 2 מהדורה למורה ומפתח תשובות

כלים לקריאה

- 6 דף האסטרטגיות
- 7 מפת הצלילה
- 8 סימניות לגזירה
- 9 כרטיסי מילים לקיפול

איך משתמשים?

א. מתחילים בדף האסטרטגיות ובמפת הצלילה. ב. קוראים את הטקסט ועוצרים בתחנת העצירה. ג. עונים על השאלות לפי העומק: פני המים, צלילה והמעמקים. ד. מסיימים בבדיקה עצמית ובכרטיס יציאה.

חט"ב

עובד גם בשחורלבן

ניסוח לבנים ולבנות

להדפסה

מהדורה למורה

מהדורה למורה – מערך ומפתח תשובות

מהדורה למורה – חט"ב. כאן מרוכז כל מה שצריך לפני השיעור: מטרות, מערך ל-45 דקות, גרסה קצרה, חיבור למודלים של חוסן, טיפים ומפתח תשובות. אפשר להסיר את הדפים האלה לפני צילום החוברת לתלמידים.

מטרות השיעור

- להבין מהי כתיבה יוצרת ולזהות בסיפור את ארבע אבני הבניין: דמות, עולם/מקום, עלילה/בעיה וקול/נקודת מבט.
- לזהות את מבנה הסיפור (יציבות, שיבוש, משבר, פתרון), ולזהות את נקודת המשבר ואת הצמיחה בסיפורו של ניב.
- לנסח עמדה מנומקת בשאלה 'כישרון או תרגול?', ולאמץ הרגלי כתיבה של התמדה, משוב עדין וקול אישי.

גרסה קצרה – 10 דקות

קוראים יחד את פסקת ערב הצחקוק מסיפורו של ניב ושואלים: מה הוא בחר לעשות, ולמה? אחר כך כל תלמיד ותלמידה כותבים במשך 4 דקות עמוד קטן אחד בחוק 'גרוע מותר', על דמות שרוצה משהו ומפחדת ממהשהו. מסיימים במשפט אחד בכרטיס יציאה: 'כישרון או תרגול? אני חושב/ת ש...!'

שאלת פתיחה לכיתה

חשבו על הסיפור האחרון שגרם לכם לשכוח את הטלפון: ספר, סדרה או אפילו פוסט. מה החזיק אתכם עד הסוף? ולדעתכם, מי שכתב/ה אותו נולד/ה עם 'קסם ביד', או שהתאמן/ה הרבה?

מהדורה למורה

מהדורה למורה – מערך ומפתח תשובות (המשך)

חוסן וכתיבה: גש"ר מאח"ד • עש"ן ד"ק • מעש"ה

גש"ר מאח"ד בכתיבה: גוף (כתיבה ביד והליכה קצרה כשנתקעים), שכל (תכנון בעזרת ארבע התחנות), רגש (כתיבת רגשות במחברת), אמונה וערכים (קול אישי, כנות ולא להעתיק), חברה (הקראה לחבר/ה ומשוב עדין) ודמיון (להמציא עולמות כמו העיר התתימית של אוקטו). עש"ן ד"ק מתאים לרגע שבו ניב רוצה לקרוע את המחברת: ע – עצור; ש – שרירים, מכווצים את האגרופים ומשחררים לאט; נ – נשימה, שואפים לאט ונושפים נשיפה ארוכה; ד – דיבור עצמי, 'גרוע מותר'; ק – קדימה, בוחרים צעד קטן אחד (עמוד אחד) וממשיכים. מעש"ה מתאים למי שרואה חבר/ה נפגע/ת מצחוק: מ – מחויבות, 'אני כאן איתך'; ע – עידוד לפעולה, משימה קטנה עכשיו, למשל לכתוב משפט אחד; ש – שאלות שמפעילות חשיבה, מה אפשר לעשות עכשיו? מה עוזר לך? ה – הבניית רצף, מה קרה, מה עכשיו ומה הלאה. נתקעתם מול דף ריק או ביקורת על מה שכתבתם – כמו ניב? גש"ר מאח"ד – שישה ערוצים להמשיך לכתוב: גוף (כותבים ביד, יוצאים להליכה קצרה כשנתקעים), שכל (מתכננים עם ארבע התחנות של הסיפור), רגש (כותבים מה מרגישים במחברת אישית), אמונה וערכים (הקול שלי, כנות, לא מעתיקים), חברה (קוראים בקול לחבר/ה ומבקשים משוב עדין), דמיון (ממציאים עולמות, כמו העיר התתימית של אוקטו). אם בזמן הכתיבה עולה משהו כבד – מדברים עם מבוגר/ת סוסומכים עליו/ה או עם היועצת.

מערך שיעור - 45 דקות

דקות	שלב	מה קורה
5	פתיחה: צוללים פנימה	שאלת הפתיחה: 'הסיפור האחרון שגרם לכם לשכוח את הטלפון.' סבב קצר בשאלה 'נולדים עם קסם ביד או מתאמנים?'. מציגים את שלושת מפלסי הצלילה: פני המים, מתחת למים והמעמקים.
8	מהי כתיבה יוצרת? ארבע אבני הבניין	קריאה של הטקסט המידעי והטבלה (דמות, עולם/מקום, עלילה/בעיה, קול/נקודת מבט). בתחנת העצירה כל אחד/ת מזהה את ארבעת הרכיבים בסיפור שאהב/ה. שאלות 'פני המים' בעל פה.
10	שלושת העמודים של ניב	קריאה של הסיפור עם עצירה לפני ערב הצחקוק: 'מה הייתם עושים במקומו?' מזהים את המשבר ואת הבחירה (לא למחוק, לכתוב את הצחקוק לתוך הסיפור). מקשרים לעש"ן ד"ק: עצירה, שרירים מכווצים ומשחררים, נשימה איטית, דיבור עצמי 'גרוע מותר' וצעד קטן קדימה.
7	איך בונים סיפור? מבנה שעובד	מציגים את ארבע התחנות (יציבות, שיבוש, משבר, פתרון) ומדגימים אותן על אוקטו. מדגימים 'הראה, אל תספר': 'הוא היה מפחד' לעומת פעולות ופרטים. משחק קצר: הרגל נכון או מלכודת.
10	כישרון או תרגול? דיון וכתיבה	קריאה של הטקסט הטיעוני או של תקציר לפי השכבה. מיון משפטים לטענה, נימוק, טענת נגד ומסקנה. המשל על הניצוץ והערימה. כל אחד/ת כותב/ת בזוג טענה מרכזית ונימוק אחד. משחק נכון/לא נכון.
5	סיכום וכרטיס יציאה	הקראה קצרה של משפט אחד בזוגות עם משוב עדין ('מה הכי אהבתי?'), ואחר כך כרטיס יציאה.

מהדורה למורה

מהדורה למורה – מערך ומפתח תשובות (המשך)

טיפים להנחיה

- לפני הקריאה מזהים את סוג הטקסט ואת מטרתו, ומנסים לזכור סיפור אהוב. במהלך הקריאה עוצרים בתחנת העצירה ומסמנים מילות קישור ומשפטי מפתח. אחרי הקריאה צוללים בשלושה מפלסים: פני המים (מידע גלוי), מתחת למים (בין השורות) והמעמקים (מחברים לחיים).
- בכתיבה בכיתה מכריזים על 'גרוע מותר': בטיטה לא מתקנים כתיב ולא מדרגים. משוב ניתן רק על שאלה אחת מסוימת ובנוסף 'מה עבד לי', כדי שאף אחד/ת לא יחוזה 'צחקוק של ירדן'. מכבדים קול אישי ומקוריות, ולא מעתיקים.
- מרחב בטוח: מחברת אישית יכולה לעזור לעבד רגשות, אבל השיעור הוא תמיכה ולא טיפול. לא מחייבים אף אחד/ת להקריא כתיבה אישית. אם בכתיבה עולה משהו כבד או מדאיג, פונים בשקט לתלמיד/ה ומפנים אל היועצת, ומזכירים שאפשר לדבר עם מבוגר/ת שסומכים עליו/ה, עם נאמני החוסן המורים או עם נאמני החוסן התלמידים.

הכוונה לשאלה הפתוחה – חט"ב

פסקת דעה מנומקת על הטענה 'ההבדל בין כותב מתחיל לכותב מנוסה הוא כמות הטיוטות': עמדה ברורה, נימוק אחד או שניים ודוגמה מתחום אחר (ספורט, נגינה, ציור) שבה חזרות מצטברות משפרות. אפשר גם לבחור רכיב אחד מבין ארבע אבני הבניין ולהסביר למה בלעדיו הסיפור מתפרק, עם דוגמה מסיפור מוכר.

מפתח תשובות למורה – חט"ב. שאלות פתוחות: תשובות אישיות. מחפשים תשובה שנשענת על הטקסט, מנומקת ומנוסחת במשפטים שלמים.

מהדורה למורה

מהדורה למורה – מערך ומפתח תשובות (המשך)

שאלה	תשובה
1	ב. כתיבה שבונה עולם וגורמת לקורא להרגיש ולדמיון
2	ג. כי אף אחד לא ראה את העולם בדיוק מהחלון שלכם
3	ג. לספר את הסיפור בשלושה משפטים בלבד
4	א. שמי שכותב/ת שם/ה לב איך סופרים אחרים עובדים
5	1. נכון 2. לא נכון 3. נכון 4. לא נכון
7	„הם כותבים לפני שהם מוכנים...”
8	כותבת טיוטה ראשונה חופשית בלי לתקן באמצע – ✓ הרגל נכון; מחכה להשראה מושלמת לפני המילה הראשונה – ✗ מלכודת; קורא את הטיטה בקול לפני העריכה – ✓ הרגל נכון; מעתיקה פתיח מספר אהוב ומציגה אותו כשלה – ✗ מלכודת; רושם במחברת רעיונות ומשפטים ששמע – ✗ הרגל נכון; מוחקת טיוטה שלמה אחרי תגובה אחת – ✗ מלכודת
9	1-ב, 2-ד, 3-א, 4-ג
10	ב. חומר בסיסי שממנו אפשר ליצור משהו חדש

כלים לקריאה

דף האסטרטגיות: איך קוראים לעומק?

אחרי הטקסט

מסכמים במשפט

מה הרעיון המרכזי – במילים שלי?

מגיבים

מסכים/ה? לא מסכים/ה? למה?

מחברים לחיים

איפה פגשתי משהו דומה? מה אקח איתי?

בזמן הטקסט

מסמנים בעיפרון

מילה לא מוכרת – עיגול. משפט חשוב – קו.

עוצרים בתחנות

מה קרה עד עכשיו? מה אני מנחש/ת שיקרה?

מחפשים קשרים

סיבה ותוצאה, לפני ואחרי, טענה ונימוק.

לפני הטקסט

מציצים בכותרת ובתמונה

על מה הטקסט? מה כבר ידוע לי על הנושא?

קובעים מטרה

למה אני קורא/ת? למידע, להנאה, כדי לגבש דעה?

מזהים סוג טקסט

סיפור? כתבה? טור אישי? כל סוג נקרא אחרת.

מקרא סימונים בעיפרון

מתחבר אליי

מפתיע אותי

לא הבנתי

משפט חשוב

מילה לא מוכרת

רשימת בדיקה לקורא/ת

קראתי את הכותרת ושאלתי את עצמי על מה הטקסט ☐

קראתי את כל הטקסט עד הסוף ☐

סימנתי מילה שלא הבנתי ☐

קראתי שוב את מה שלא היה ברור ☐

המטרה שלי בקריאה

למה אני קורא/ת את הטקסט הזה? מה הייתי רוצה לגלות?

כלים לקריאה

מפת הצלילה: סוג הטקסט ומילים חדשות

מפת הצלילה שלי

מעמקים

חושבים, מביעים דעה ויוצרים

צלילה

מסיקים, מקשרים ובודקים מילים ומבנה

שחייה על פני השטח

מוצאים מידע שכתוב בטקסט

סוג הטקסט: טקסט מידעי עם טבלה

מה מאפיין את סוג הטקסט הזה? כתבו שני סימנים שתחפשו בקריאה:

לפני שצוללים

מה אני חושב/ת שיקרה בטקסט? (לפי הכותרת)

מילים חדשות

מילה	פירוש	משפט משלי
מיתוס	אמונה נפוצה שאנשים מקבלים, אף שהיא לא בהכרח נכונה	
טיוטות	גרסאות ראשונות של טקסט, שמתקנים ומשפרים אחר כך	
חומר גלם	החומר הבסיסי שממנו יוצרים משהו חדש	
דיאלוג	שיחה, הדיבור של הדמויות בסיפור	
נקודת המבט	מי מספר את הסיפור ומאיזה כיוון רואים את מה שקורה	

סימניות לגזירה

גזרו לאורך הקו המקווקו ✂

המעמקים

מעבר לשורות

- מה דעתי – ולמה?
- מה הייתי עושה במקום הדמות?
- מה הטקסט מלמד על החיים?
- איך הייתי ממשיך/ה את הטקסט?

השאלה שלי: 📝

מעמוד ריק לעולם שלם: כתיבה יוצרת 📖
חט"ב 📖

צלילה

בין השורות

- למה זה קרה?
- מה הדמות מרגישה – בלי שנאמר?
- מה פירוש הביטוי?
- איך בנוי הטקסט?

השאלה שלי: 📝

מעמוד ריק לעולם שלם: כתיבה יוצרת 📖
חט"ב 📖

פני המים

כתוב בטקסט

- מי? מה? איפה? מתי?
- איזה פרט מוכיח?
- מה קרה קודם ומה אחר כך?
- איפה זה כתוב?

השאלה שלי: 📝

מעמוד ריק לעולם שלם: כתיבה יוצרת 📖
חט"ב 📖

כלים לקריאה

כרטיסי מילים לקיפול

גזרו כל כרטיס, קפלו לאורך הקו המנוקד שבאמצע – המילה מקדימה והפירוש מאחור. תרגלו בזוגות. ✂

מיתוס	אמונה נפוצה שאנשים מקבלים, אף שהיא לא בהכרח נכונה
טיוטות	גרסאות ראשונות של טקסט, שמתקנים ומשפרים אחר כך
חומר גלם	החומר הבסיסי שממנו יוצרים משהו חדש
דיאלוג	שיחה, הדיבור של הדמויות בסיפור
נקודת המבט	מי מספר את הסיפור ומאיזה כיוון רואים את מה שקורה
לשבור מיתוס	להראות שאמונה נפוצה אינה נכונה
פשוט עד למבין	כל כך פשוט שזה כמעט מצחיק
קריאה מזינה את הכתיבה	מה שקוראים נותן רעיונות וכלים לכתיבה

מהי בכלל כתיבה יוצרת?

לפני הקריאה

סוג הטקסט: טקסט מידעי עם טבלה. חשבו על סיפור, ספר או סדרה שלא יכולתם להפסיק לקרוא או לצפות בהם. מה גרם לכם להמשיך עד הסוף? ומה לדעתכם צריך כדי לכתוב סיפור כזה?

הניחוש שלי:

מילון קטן

מיתוס

אמונה נפוצה שאנשים מקבלים, אף שהיא לא בהכרח נכונה

טיוטות

גרסאות ראשונות של טקסט, שמתקנים ומשפרים אחר כך

חומר גלם

החומר הבסיסי שממנו יוצרים משהו חדש

דיאלוג

שיחה, הדיבור של הדמויות בסיפור

נקודת המבט

מי מספר את הסיפור ומאיזה כיוון רואים את מה שקורה

הערות שלי

1 מהי כתיבה יוצרת. תחשבו על הסיפור האחרון שגרם לכם לשכוח את הטלפון: ספר, סדרה, או אפילו פוסט שהחזיק אתכם עד הסוף. משהי או משהו כתבו אותו, ורוב הסיכויים שהם לא נולדו עם קסם ביד. כתיבה יוצרת היא כתיבה שבונה עולם: סיפורים, שירים, מחזות, בלוגים, תסריטים. בניגוד לכתיבה מידעית, שמטרתה להסביר, כתיבה יוצרת רוצה שהקוראים והקוראות ירגישו וידמיינו. וזו מיומנות שלומדים, בדיוק כמו שחייה.

2 המיתוס הראשון. כדאי לשבור אותו כבר עכשיו: 'סופרים נולדים, לא נעשים'. נכון שיש אנשים שמילים זורמות להם בקלות. אבל מי שקורא/ת יומנים של סופרים וסופרות מגלה משהו משחרר: טיוטות ראשונות גרועות, מחיקות, התחלות מחדש. ההבדל בין כותב מתחיל לכותב מנוסה הוא לא כמות הכישרון; הוא כמות הטיטוטות.

3 ממה בנוי סיפור. ארבעה רכיבים עובדים יחד. הדמות: משהו שהקורא יכול ללכת איתו, עם רצון ברור ופחד ברור. העולם או המקום: איפה הכול קורה, בכיתה, באוטובוס, או אפילו בעיר מתחת

למים. העלילה או הבעיה: שרשרת של שינויים, משהו היה כך, ואז משהו השתבש. והקול או נקודת המבט: מי מספר, 'אני', 'הוא', או מספר שיודע הכול. דרך הדיאלוג, כלומר הדיבור של הדמויות, אנחנו גם מגלים מי הן. אין סיפור בלי ארבעתם, ואת כל אחד מהם אפשר לתרגל בנפרד.

תחנת עצירה: III תחנת עצירה: בחרו סיפור שאהבתם, ספר או סדרה. נסו לזהות בו את ארבעת הרכיבים: מי הדמות, איפה זה קורה, מה השתבש, ומי מספר.

הטקסט · טקסט מידעי עם טבלה

מהי בכלל כתיבה יוצרת? (המשך)

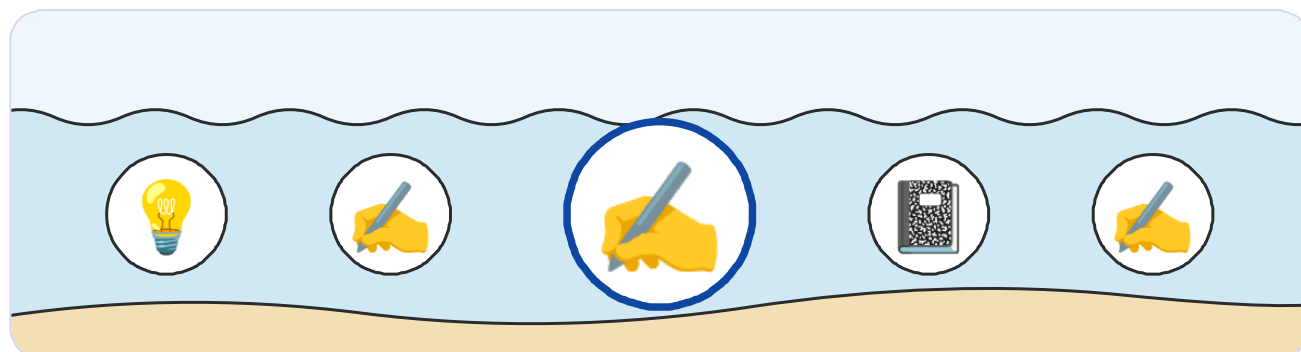
4 למה בכלל לכתוב. שאלה ששווה לשאול: למה לכתוב, כשיש כבר כל כך הרבה סיפורים? התשובה היא שאף אחד לא ראה את העולם בדיוק מהחלון שלכם. הכיתה שלכם, החברים, הפחדים, הדבר המצחיק שקרה באוטובוס: כל אלה הם חומר גלם שלא קיים אצל אף סופר אחר. כתיבה יוצרת היא הדרך שלכם להפוך חיים לסיפור, בקול שלכם ובמילים שלכם, ולא במילים מועתקות של מישהו אחר.

5 כתיבה וקריאה. וזה עובד גם בכיוון ההפוך: מי שכותב/ת סיפורים, קורא/ת אחרת. פתאום שמים לב איך סופר אהוב פותח סצנה, איפה הוא עצר את הפרק, איך הוא גרם לדמות להיחשף במשפט אחד. כתיבה מכווננת את הקריאה, וקריאה מזינה את הכתיבה. שני הכיוונים יחד בונים את הקול הכותב שלכם.

6 איך מתחילים. קטן. לא רומן; עמוד. לא 'סיפור מושלם'; סצנה אחת על דבר אמיתי שקרה. אפשר לכתוב ביד במחברת, ואם נתקעים, הליכה קצרה מחזירה לא פעם את הרעיונות. הטבלה שלפניכם מחלקת את העבודה לארבעה רכיבים, ולכל אחד יש תרגיל קטן שאפשר לעשות היום. הסוד של כל הכותבים פשוט עד למביך: הם כותבים לפני שהם מוכנים. ואם בזמן הכתיבה עולה משהוכבד, כדאי לשתף מבוגר/ת שסומכים עליו/ה או את היועצת.

ארבע אבני הבניין של סיפור, ואיך מתאמנים בכל אחת

רכיב	מה הוא עושה	איך מתאמנים (וטיפ קטן)
דמות	נושאת את הסיפור: רוצה משהו ומפחדת משהו	לכתוב רשימה: מה היא רוצה, מה היא מסתירה. טיפ: תנו לה פגם אחד אמיתי.
עולם/מקום	קובע איפה ומתי הסיפור קורה ומה אפשרי בו	לתאר מקום אמיתי בשלושה פרטים: מראה, קול וריח. טיפ: גם לעולם דמיוני יש חוקים.
עלילה/בעיה	מזיזה: מצב יציב שמשתבש ומחייב פתרון	לספר את הסיפור בשלושה משפטים בלבד. טיפ: מתחילים כשמשהו משתנה.
קול/נקודת מבט	קובע מי מספר ומה הקורא יודע; דרך הדיאלוג שומעים את הדמויות	לכתוב את אותה סצנה ב'אני' וב'הוא'. טיפ: המספר גם הוא דמות.

מהי בכלל כתיבה יוצרת?

שם:

חלק א' – שחייה על פני השטח

בואו נצא לחפש: כל התשובות כאן נמצאות בתוך הטקסט, רק צריך לשים לב.

איתור מידע

פני המים • כתוב בטקסט

1

מהי כתיבה יוצרת, לפי הטקסט?

- א) כתיבה שמטרתה להסביר עובדות
- ב) כתיבה שבונה עולם וגורמת לקורא להרגיש ולדמיין
- ג) כתיבה שמיועדת רק לסופרים מקצועיים

איתור מידע

פני המים • כתוב בטקסט

2

למה, לדברי הטקסט, שום סופר אחר לא יכול לכתוב את הסיפור שלכם?

- א) כי סופרים עסוקים מדי
- ב) כי צריך להיות מבוגר כדי לכתוב ספר
- ג) כי אף אחד לא ראה את העולם בדיוק מהחלון שלכם

איתור מידע

פני המים • כתוב בטקסט

3

לפי הטבלה, איך מתאמנים על העלילה/הבעיה?

- א) לכתוב את אותה סצנה ב'אני' וב'הוא'
- ב) לתאר מקום בשלושה פרטים
- ג) לספר את הסיפור בשלושה משפטים בלבד

איתור מידע

פני המים • כתוב בטקסט

4

מה הכוונה ב'כתיבה מכוונת את הקריאה'?

- א) שמי שכותב/ת שם/ה לב איך סופרים אחרים עובדים
- ב) שמי שכותב/ת מפסיק/ה לקרוא
- ג) שקריאה פוגעת בכתיבה

שאלות לפי עומק • חט"ב

מהי בכלל כתיבה יוצרת? (המשך)

שם: _____

בדיקת פרטים

פני המים • כתוב בטקסט

5

נכון או לא נכון? סמנו ✓ בטבלה

המשפט	נכון ✓	לא נכון ✗
לפי הטקסט, כתיבה יוצרת היא מיומנות שלומדים, כמו שחייה.	☐	☐
לפי הטקסט, ההבדל בין כותב מתחיל לכותב מנוסה הוא כמות הכישרון.	☐	☐
בטבלה מוצע לתאר מקום אמיתי בשלושה פרטים: מראה, קול וריח.	☐	☐
הטקסט ממליץ להתחיל את הדרך בכתיבה של רומן שלם.	☐	☐

אוצר מילים בהקשר

פני המים • כתוב בטקסט

6

השלימו את המשפטים בעזרת מחסן המילים

כישרון

מוכנים

גלם

טיטות

- ההבדל בין כותב מתחיל לכותב מנוסה הוא כמות ה_____.
- החברים, הפחדים והדבר המצחיק שקרה באוטובוס הם חומר _____ שלא קיים אצל אף סופר אחר.
- הסוד של כל הכותבים: הם כותבים לפני שהם _____.

חלק ב' - צלילה

עכשיו צוללים עמוק יותר: נסיק מסקנות, נחבר בין חלקי הטקסט ונבדוק את השפה שלו.

סימון בטקסט

צלילה • בין השורות

7

מסמנים בטקסט

- סמנו בצהוב את המשפט שמסביר במה כתיבה יוצרת שונה מכתיבה מידעית.
- סמנו בירוק את המשפט שמתאר איך כתיבה וקריאה משפיעות זו על זו.
- סמנו בקו את המשפט שמסביר מה הסוד של כל הכותבים.

שאלות לפי עומק • חט"ב

מהי בכלל כתיבה יוצרת? (המשך)

שם:

מיון וארגון

צלילה • בין השורות

8

מיינו את ההרגלים: הרגל עבודה נכון שכדאי לאמץ, או מלכודת נפוצה שכדאי להימנע ממנה?
(מיינו: סמנו ✓ בעמודה המתאימה)

הפריט	הרגל ✓ נכון	מלכודת
כותבת טיוטה ראשונה חופשית בלי לתקן באמצע	☐	☐
מחכה להשראה מושלמת לפני המילה הראשונה	☐	☐
קורא את הטייטה בקול לפני העריכה	☐	☐
מעתיקה פתיח מספר אהוב ומציגה אותו כשלה	☐	☐
רושם במחברת רעיונות ומשפטים ששמע	☐	☐
מוחקת טיוטה שלמה אחרי תגובה אחת	☐	☐

קישור מושגים

צלילה • בין השורות

9

מתחו קו בין הביטוי מהטקסט לפירוש שלו

א. מה שקוראים נותן רעיונות וכלים
לכתיבה

1. לשבור מיתוס

ב. להראות שאמונה נפוצה אינה נכונה

2. פשוט עד למבין

ג. קיבלו כישרון מולד בלי להתאמן

3. קריאה מזינה את הכתיבה

ד. כל כך פשוט שזה כמעט מצחיק

4. נולדו עם קסם ביד

משמעות ביטוי

צלילה • בין השורות

10

בפסקה 'למה בכלל לכתוב' כתוב שהחוויות שלכם הן 'חומר גלם'. מה פירוש הביטוי?

א. חומר לימוד למבחן

ב. חומר בסיסי שממנו אפשר ליצור משהו חדש

ג. משהו מיותר שכדאי לזרוק

שאלות לפי עומק • חט"ב

מה בכלל כתיבה יוצרת? (המשך)

שם:

מארגן גרפי

צלילה • בין השורות

11

בחרו שלושה רכיבים של סיפור. לכל רכיב כתבו מה הוא עושה לפי הטקסט, והביאו דוגמה מסיפור שקראתם או ראיתם.

רכיב	מה הוא עושה (לפי הטקסט)	דוגמה מסיפור שאני מכיר/ה

חלק ג' - מעמקים

במעמקים הקול שלכם הוא העיקר: תביעו דעה, תיצרו ותחברו את הנושא לחיים שלכם.

העברה למקרה חדש

המעמקים • מעבר לשורות

12

לפי הטקסט, מה הייתם אומרים ליואב? כתבו שני צעדים קטנים שהוא יכול לעשות כדי להמשיך.

מקרה לבחינה: הפתיחה שנמחקה

יואב כתב פתיחה לסיפור ומחק אותה שלוש פעמים. כל פעם זה נראה לו גרוע, ועכשיו הוא בטוח שאין לו כישרון ורוצה לוותר.

מהי בכלל כתיבה יוצרת? (המשך)

שם: _____

כתיבה ונימוק

המעמקים • מעבר לשורות

13

הטקסט טוען: 'ההבדל בין כותב מתחיל לכותב מנוסה הוא לא כמות הכישרון; הוא כמות הטיטוטות'. האם אתם מסכימים? כתבו פסקה מנומקת (6-8 שורות): פתחו בעמדה ברורה, הביאו דוגמה מחייכם, מספורט, מנגינה או מתחום אחר שבו רואים את אותו כלל, הציגו טענה אחת של מי שחושב/ת אחרת, וסיימו במשפט מסכם.

כלי חוסן

המעמקים • מעבר לשורות

14

דמיינו שאתם יושבים מול עמוד ריק, הזמן עובר ואתם מרגישים לחץ. כתבו פסקה קצרה שבה אתם נרגעים בעזרת עש"ן ד"ק: עוצרים, מכווצים ומשחררים שרירים, נושמים לאט, אומרים לעצמכם משפט מחזק (כתבו אותו), וממשיכים קדימה בצעד קטן, למשל כתיבה של משפט אחד בלבד.

שיח בכיתה

המעמקים • מעבר לשורות

15

מעגל שיח

- ניב אמר 'אין לי מה לכתוב', ובסוף גילה שהיריב הכי קשה שלו היה הקול הזה עצמו. האם גם לכם יש קול פנימי שאומר 'אין לי במשהו? מה עוזר להשתיק אותו?
- המורה אמרה לניב: 'אתה כבר שבועיים לא שואל את זה בשעה שאתה כותב.' מה הופך מישהו ל'כותב/ת': תווית, פרסום או מעשה הכתיבה עצמו? נמקו.
- ניב הפך צחקוק שפגע בו לחומר כתיבה. מתי זו דרך בריאה להתמודד, ומתי עדיף לדבר עם מבוגר/ת שסומכים עליו/ה? ואיך אפשר לתת לחבר/ה משוב עדין במקום לצחקק?
- 'הכישרון הוא ניצוץ, התרגול הוא הערימה.' האם המשל משכנע אתכם? הביאו דוגמה מתחום אחר בחייכם: ספורט, נגינה, ציור או בישול.

שאלות לפי עומק · חט"ב

מהי בכלל כתיבה יוצרת? (המשך)

שם:

ייצוג חזותי

המעמקים · מעבר לשורות

16

שרטטו את ה'עולם' של סיפור שהייתם רוצים לכתוב, אמיתי או דמיוני. הוסיפו ליד הציור שלושה פרטים: מראה, קול וריח.

בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה

בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה

בודקים את עצמנו

סמנו בכל שורה איך אתם מרגישים

עוד לא	בערך	בטוח/ה	
			אני יודע/ת להסביר את ההבדל בין כתיבה יוצרת לכתיבה מידעית.
			אני יכול/ה למנות את ארבעת רכיבי הסיפור ולהסביר מה כל אחד עושה.
			אני יודע/ת להסביר למה, לפי הטקסט, טיוטות חשובות יותר מכישרון.

כרטיס יציאה

מעמוד ריק לעולם שלם: כתיבה יוצרת • חט"ב

שם: _____

כיתה: _____

תאריך: _____

1. רכיב אחד של סיפור שהייתי רוצה לתרגל, ולמה:

2. רגע מהחיים שלי שיכול להפוך לסצנה:

3. משפט אחד מהטקסט שעודד אותי לכתוב:

כמה נהייתי מהטקסט? 1 2 3 4 5

יצרה: רוית ראש בן ישי

לצלול פנימה • מעמוד ריק לעולם שלם: כתיבה יוצרת • חוברת תלמיד לחט"ב

